

PIC – Pravni center za varstvo človekovih pravic in okolja
Metelkova ulica 6
1000 Ljubljana

Ministrstvo za naravne vire in prostor
Dunajska cesta 48
1000 Ljubljana
in
Ministrstvo za pravosodje
Župančičeva ulica 3
1000 Ljubljana

Ljubljana, 27.10.2025

Zadeva: Pobuda za pripravo predloga za spremembo Ustave RS

Spoštovani,

kot ministrstvu, pristojnemu za Zakon o urejanju prostora (ZureP-3) in ministrstvu, pristojnemu za pripravo predloga za spremembo Ustave RS, predlagamo, da nemudoma pristopite k pripravi predloga za spremembo Ustave za odpravo neustavnosti prvega, drugega in tretjega odstavka 61. člena ZureP-3, ki jo je Ustavno sodišče ugotovilo z odločbo U-I-474/22.

Ustavno sodišče je dne 20.3.2025 sprejelo odločitev št. U-I-474/22, ki je bila objavljena v Uradnem listu št. 25/2025 z dne 11.4.2025, s katero je ugotovilo, da so prvi, drugi in tretji odstavek 61. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS št. 199/21, 23/24 in 109/24) v neskladju z Ustavo. Ustavno sodišče je naložilo Državnemu zboru, da mora ugotovljeno protiustavnost odpraviti v enem letu po objavi te odločbe v Uradnem listu RS. Rok bo potekel 11.4.2026. Za odpravo neustavnosti ureditve 61. člena ZureP-3 bo potrebno spremeniti Ustavo RS.

Gre za vprašanje prenosa pristojnosti obravnave zakonitosti prostorskih izvedbenih načrtov kot splošnih pravnih aktov na Upravno sodišče. To je zaradi spoštovanja Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (Aarhuška konvencija) tako uredil že 58. člen Zakona o urejanju prostora (ZUreP-2), ki pa ga je Ustavno sodišče opredelilo kot neustavnega (odločitev U-I-327/20). Predstavitev pravnega stanja glede dostopa do pravnega varstva je bolj celovito predstavljena na spletni strani Zagovorniki okolja.¹

V novi odločitvi Ustavnega sodišča glede 61. člena je Ustavno sodišče naredilo korak naprej. Kot prehodno ureditev do odprave neustavnosti je določilo, da o vseh zadevah v zvezi z izvedbenimi

¹ Problem pravnega varstva pri prostorskem načrtovanju: kje smo in kako naprej?, <https://zagovorniki-okolja.si/2025/08/05/problem-pravnega-varstva-pri-prostorskem-naactovanju-kje-smo-in-kako-naprej/>

prostorskimi načrti, pod določenimi pogoji, odloča Upravno sodišče. Upravni spor je namreč prepoznalo kot bolj učinkovito pravno varstvo v teh zadevah glede na varstvo pred Ustavnim sodiščem.

PIC ima status delovanja v javnem interesu na področju varstva okolja in si svojem delovanju prizadeva za uresničevanje Aarhuške konvencije, tudi na področju prostorskega načrtovanja, ki je pomembne mehanizem varstva okolja. Spodbujali smo tudi zakonsko ureditev dostopa do pravnega varstva v prostorskem načrtovanju. Po izdaji odločitve Ustavnega sodišča glede 61. člena ZureP-3 smo zato v septembru in oktobru organizirali in spodbudili razpravo z ustavnopravnimi in upravopravnimi strokovnjaki vseh treh slovenskih pravnih fakultet in tudi med drugimi strokovnjaki, ki se s problemom ukvarjajo tudi v praksi. Ključne usmeritve strokovne razprave so bile naslednje:

- Obstajajo vprašanja sistemske ureditve dostopa do sodnega varstva v primeru prostorskih aktov na eni strani ter pravnih posledic in izvedbene ureditve takšnega varstva na drugi strani. Sistemska sprememba je potrebna zaradi neskladnosti sedanje nacionalne (ustavne) ureditve z ureditvijo EU oziroma mednarodno ureditvijo.
- Nujna je zato sprememba Ustave RS glede vloge Upravnega sodišča na področju presoje zakonitosti splošnih aktov. Zavedamo pa se, da pretekli predlogi spremembe Ustave RS, ki so vključevali tudi rešitev, ki bi odpravila protiustavnost vsebine 61. člena ZureP-3, niso bili uspešni, vendar predvsem zaradi nestrinjanja z drugimi predlaganimi rešitvami.
- Izvedbena raven se mora posledično prilagoditi sistemskim spremembam. Kadrovske in organizacijske bo treba okrepiti Upravno sodišče, računa se lahko tudi na bogatejšo sodno prakso, ki bo oblikovala določene standarde. Potrebne pa bodo verjetno tudi normativne spremembe zaradi posebne narave prostorskih izvedbenih aktov in presoje njihove zakonitosti.

Strokovna razprava je nakazala tudi na potrebne premisleke glede postopkov obravnave izvedbenih prostorskih načrtov v okviru upravnega spora, kar je podrobneje predstavljeno v zaključnem poročilu razprav.²

Glede na navedeno, predlagamo, da v sodelovanju obeh naslovnih ministrstev pripravite ustrezen predlog spremembe Ustave RS za odpravo protiustavnosti prvega, drugega in tretjega odstavka 61. člena ZureP-3 in spodbujate nadaljnjo strokovno razpravo o problematiki učinkovitega dostopa do pravnega varstva pri prostorskem načrtovanju.

Pripravila:
Senka Šifkovič

Katarina Bervar Sternad
direktorica

² Pravno varstvo pri prostorskem načrtovanju: Pogled naprej, <https://zagovorniki-okolja.si/2025/10/24/pravno-varstvo-pri-prostorskem-nacrtovanju-pogled-naprej/>